

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
14. DEC.
1995

Letnik 50
Štev. 50 (2837)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Peta serija bomb na srečo brez žrtev

Šest dni pred volitvami, podobno kot lani, je peta serija pisemskih bomb zločincev Bajuvarische Befreiungsarmee (BBA), bojna skupina obmejni grof Luitpold, razparala predbožično idilo in prestrašila prebivalstvo. Tokrat je eksplodiralo na poštne uradu v Gradcu, na srečo pa osebe niso bile ranjene.

V ponedeljek zjutraj sta v nabiralniku pri poštne uradu Gradec-Göstling eksplodirali dve pisemski bombi. Med ostanki raztrganih pisem in baterijami za aktiviranje bombe so strokovnjaki notranjega ministrstva našli tudi dve ohranjeni pisemski bombi, ki sta pri transportu na Dunaju eksplodirali v

posebnem shranjevalniku. Sledovi pa menda niso zabrisani.

Ohranjeni bombi sta bili namenjeni Angeli Resetarits iz Stinjakov/Stinatz, materi znanih bratov Villija, Luke in Petra, in na Dunaju živeči indijski družini.

Nova bombna serija kaže, da se teroristi poslužujejo vse bolj podlih in nič manj prefinjenih ter nepričakovanih poti. To potrjujejo imena odpošiljateljev ter mehanizmi bomb.

Kot odpošiljatelj pisma Angeli Resetaritsovi so teroristi BBA, skupina obmejni grof Luitpold, na pismu navedli Martina Žiškovica, ravnatelja dvojezične gimnazije v Gornji Borti/Oberwart. Žiško

nečak nesojene prejemnice, zanjo torej povsem verodostojna oseba. Resetaritsova sama je dejala, da bi pismo brez pomisleka odprla.

Kot odpošiljatelj drugega pisma pa je naveden sodelavec ORF.

Kar zadeva mehanizem, pa so bombe tako konstruirane, da eksplodirajo ob spremembi temperature. Zato strokovnjaki notranjega ministrstva izhajajo iz domneve, da sta bombi zaradi jutranjega mraza eksplodirali predčasno.

Glede storilcev varnostne oblasti še vedno tavajo v temi in prebivalstvo svari pred možnimi nadaljnimi bombami.

Franc Wakounig

Čas obračunov – po društvih so se v zadnjem času kar vrstili občni zbori. Zgornja slika je iz Škofič, kjer so se o delovanju pogovorili člani SPD Edinost. Str. 5

Enote Nata že prihajajo

Čeprav sporazum o miru na področju Bosne in Hercegovine in Hrvaške še ni podpisan, pa Severnoatlantska zveza Nato že pošilja svoje enote na krizna področja, da bodo varovale mir, dosegle razmejitev sil, civilni strokovnjaki Združenih narodov pa svetovali, nadzorovali in pomagali pri izvedbi demokratičnih volitev.

V sedanjem času že prihajajo ameriške enote za oskrbo varnostnih sil, ki bodo štele skupno kar 60.000 vojakov. Največja operacija Nata, kakor jo imenujejo, zahteva temeljito organizacijo in oskrbo. Prek Avstrije se s konvoji

polni oskrbovalni center pri Ka-pošvaru na Madžarskem, v Split je že prispel del nemškega kontingenta, ki bo skupno štel kar 4.000 vojakov, določena pa je že tudi pozicija avstrijskih prostovoljcev, ki bodo pomagali pri prometni povezavi od luke Ploče do Sarajeva. Iz italijanske smeri naj bi sile Nata po kopnem prispele prek Slovenije, iz grške strani pa prek Makedonije in Srbije. Albanija je Natu ponudila uporabo letališča.

Kljub relativnemu miru pa na področju Bosne in Hercegovine poteka prava človeška drama. Etnično čiščenje se nadaljuje, vendar

sedaj ne več toliko pod prisilo kot iz strahu pred prihodnostjo. Prebivalci vseh narodnosti so ugotovili, da se v Daytonu zarisane meje ne bodo spreminjale, zato bežijo na področja, ki bodo pripadla njihovi narodnosti. Tako je npr. »srbska« Foča postala res samo srbska, čeprav je pred vojno v njej živelo okrog 40.000 muslimanov. Najbolj dramatični pa so požigi krajev, ki jih bodo morale vojske zapustiti. Pri tem se »odlikujejo« bosanski Hrvati, ki so ob umiku za seboj v ognju zapustili izropani mesti Mrkonjić grad in Šipovo.

J. R.

PRVA SLOVENSKA

ORF

ORF – 50 let slovenskih sporedov

44. SLOVENSKI PLES

Petek, 5. 1. 1996, 20.⁰⁰
Dom sindikatov Celovec
ÖGB-Haus Klagenfurt

Rezervacije
miz:
Slovenska
prosvetna
zveza
0463/51 43 00-20

Big Band
Solisti: Oto Peslacher, Alenka Godec
Dinoraz Peter Ugras
RTV Slovenija
Ansambel Franca Miheliča

Rezika Iskra na krmilu pedagoškega združenja

Na torkovem občnem zboru v šent-janškem k&k centru je bila Rezika Iskra iz Kot-mare vasi izvoljena za novo predsednico Strokovnega združenja pedagoških delavcev. Nasledila je ravnateljica v pokoju in ustanovnega predsednika Franca Kukovica iz Žitare vasi, ki je bil soglasno imenovan za častnega predsednika. Nova predsednica je kot težišča prihodnjega delovanja združenja naštel med drugim zbiranje podatkov o dejanskem stanju pouka na obveznih šolah, okrepitev stikov z učitelji osnovnih šol, gimnazij, domovi in univerzo, informacijske sestanke za nemško govoreče učitelje o dvojezičnem šolstvu, usposabljanje pedagoških kadrov za izobraževalne funkcije, nadaljevanje pedagoške založniške dejavnosti in seveda krepitev skupnosti in družabnosti. Prejšnji predsednik Franc Kukovica je v svojem poročilu segel do ustanovitve združenja in posebej omenil pomoč, ki jo je v takratnem boju za dvojezično šolstvo nudila celovška univerza. Združenje je v zadnjih letih razvilo razvejano založniško dejavnost in izdalo vrsto strokovnih publikacij za pouk, ki se jih deloma poslužujejo tudi v Sloveniji. Občnega zbora se je udeležil tudi nadzornik Tomaž Ogris.

F. Wakounig

Konkurzi dramatično naraščajo

Z 2.300 primeri in skupno pasivno vrednostjo 62 milijard šilingov bo konkurzi letos dosegli novo rekordno število. To vsaj na osnovi svojih raziskav napoveduje Kreditschutzverband 1870, ki je primerjal razvojno vzporednost gospodarske rasti, inflacije, brezposelnosti in insolventnosti zadnjih petdesetih let.

Leta 1975 je bilo zaradi naftnega šoka v Avstriji prvič več kot tisoč insolvent, letos pa prvič po letu 1952 ni zaznavna gospodarska rast, prav tako je v tem letu padel nacionalni dohodek za 0,3 odstotka. Statistična raven insolventnosti je bila v letih 1988 in 1990 sorazmerno nizka, hudo pa je začela naraščati od leta 1992 naprej, ko je dosegla 1600 insolventov v višini 24 milijard šilingov. Leta 1993 je tudi brezposelnost s 6,8 odstotka dosegla najvišjo stopnjo po letu 1954. Leta 1994 so insolvente znašale 34,6 milijarde šilingov.

Če mu ne podtikamo zavestne laži (le kdo bi mu jo), mu je treba pripisati ali politično naivnost ali pa morda – v zvezi z njegovo plešivsko vzgojo najbolj verodostojno – pobožno željo: 10.000 glasov je v liberalca mutirani Karel Smolle obljubil Liberalnemu forumu za svojo kandidaturo, če verjamemo političnemu tedensku magazinu »news«. Kje jemati, odkod dobiti?

Če preučujemo volitve – bodisi na deželni, bodisi na državni ravni – v času druge republike, ugotavljamo, da se število glasov pripadnikov narodnih manjšin za posamezne politične stranke pro-

KOMENTAR

Piše dr. Franci Zwitter

nem taboru koroških Slovencev (ki ga je doslej imel za svojega zastopnika), ker se ne more sprijazniti z družbenimi pogledi liberalcev na vlogo vere in cerkve v državi; vse sklicevanje na narodnost je pri tem odveč.

Da se kandidati narodnostnih skupnosti odločajo za kandidaturu pri katerikoli demokratski stranki, je povsem normalno, da menjavajo stranke kakor srajce, je njihova osebna stvar; da pa se Smolle v svoji slasti po mandatu v državnem zboru na povsem neseriozen način zaganja proti poslanki Stoisičevi, je tudi v času volilnega boja na-

Manjšine in volitve

porcionalno ni razlikovalo od poprečja večinskega naroda, da so se torej ti pripadniki prav tako odločali kakor celotna avstrijska družba. Tudi ob teh volitvah ne bo drugače. Čas narodnopolitičnega opredeljevanja – ki je v prvi republiki koroškimi Slovencem še zagotovil dva zastopnika v deželnem zboru – je minil. Tudi zato, ker se je izkazalo, da ta dva zastopnika nista imela nobenega vpliva na deželno politiko, kakor to piše dr. Franc Petek v knjigi Iz mojih spominov: »Resnica je bila ta, da slovenska poslanca v deželnem zboru sploh niso smatrali za enakovredna politična predstavnika. Sploh naju niso nikdar pustili k delu. Sedela sva tam s Poljancem in pozneje s Starcem kot dve beli vrani, čisto sama gori na desni strani.«

Seveda so se časi od tedaj spremenili, toda ker določene skupine tako rade glorificirajo spomin na skupno in enotno narodno stranko, naj se spominjajo teh besed, zlasti tudi v sklopu z vsemi težnjami po

slovenskem parlamentu ali virilnem mandatu ipd.

Toda takrat, v prvi republiki, je ta smetana narodnostne politike vsaj še imela zaledje med prebivalstvom; vse volilne rezultate po drugi svetovni vojni – spodleteli poskus Demokratske fronte neposredno po koncu vojne ter vsi spodleteli poskusi Enotne liste v zadnjih desetletjih pa dokazujejo, da za takovrstne narodnostne politike tudi med pripadniki manjšin ni več ne zaledja ne zanimanja. Integracija v družbene strukture države in dežele je že zdavnaj zajela tudi pripadnike manjšin: odločajo se po svoji socialni pripadnosti in ideološko-političnem prepričanju za eno ali drugo stranko; seveda pa na njihovo volilno zadržanje vpliva tudi demokratičen odnos posameznih strank ali njihovih predstavnikov do manjšinske problematike.

Zato tudi ne čudi, da Smollejeva kandidatura na listi Liberalnega foruma naletuje na nerazumevanje in odklon posebno pri krščansko opredelje-

vprek z načelom political correctness: jasno naj pove, da ima drugačne politične predstave kakor Stoisičeva, vendar naj je ne zmerja, da ni delala za manjšine, kakor je to dejal v pogovoru za dunajski dnevnik Kurier. To je denuncianstvo.

Smollejeva kandidatura na listi Liberalnega foruma ni naključje, kakor bi se dalo misliti, da je to pač edina stranka, ki mu je ponudila mandat; ta kandidatura je politično utemeljena, čeprav ima Smolle z liberalizmom prav toliko opraviti kot z ekologijo, ki jo zastopajo Zeleni, katerih prvi poslanec je bil: liberalci pri svoji narodnostni politiki izhajajo seveda iz svoje nemško-liberalne tradicije in jim je multikulturalnost prav tako sporen pojem kot naši koroški Enotni listi. V etnocentrizmu se srečujeta nemški liberalizem in slovenski klerikalizem, Friedrich Frischenschlager in Karel Smolle.

Naj bo; vendar naj mi nihče ne predpisuje, da moram kot Slovenec voliti Slovenca. Hrvatica mi je ljubša.

PO NAJNOVEJŠI BOMBNI SERIJI:

Stoisičeva: Družba naj zaščiti manjšine!

Najnovejši bombni teror je sprožil vrsto ostrih reakcij. Zastopniki vlade in vseh strank so soglasno obsodili podli napad. Manjšinska glasnica Zelenih Terezija Stoisič je zgrožena ugotovila, da morajo narodne skupnosti po peti seriji pisemskih bomb ugotoviti, da jih policija ne more zadostno ščititi. Politično motivirani teroristični napadi so možni le proti tistim skupinam, ki jih družba ne sprejema v polni meri. To potrjuje predvsem dejstvo, da so prav narodne skupnosti, priseljenci in ljudje, ki se zavzemajo za zapostavljene skupine, cilj atentatov. Zato velja pravilo, da družba samo tedaj more nuditi zadostno varnost, če manjšine sprejme enakopravno. Po pisemskih bombah se je kljub določenim rizikom treba še bolj zavzemati za diskriminirane skupine. »Sedaj,« pravi Sto-

sičeva, »ne smemo omagati v našem angažmaju, kajti prav to bi zahrbtni storilci hoteli. Kajti le, če bo vsa družba pokazala, da sprejema manjšine, njihove jezike in kulture kot enakopraven del celote, desni ekstremisti ne bojo več imeli možnosti.«

Predsednik dunajskega Centra narodnih skupnosti Karel Smolle je teroriste pozval, naj se odpovejo nasilju in iščejo dialog. Dejal je, da je že po prvi seriji varnostne oblasti opozoril na nemškonalne aktiviste v okolici Gradca in njihove publikacije, ki da so plodna tla za teroristična dejanja. Tudi Smolle je obsodil podlost, da teroristi z imeni aktivnih pripadnikov narodnih skupnosti varajo prejemnike bomb in tako zaključujejo smrtni krog med odpošiljateljem in prejemnikom.

OBČINA PLIBERK

Samovoljna prenamemba zemljišč

V pliberškem kraju oz. v občini vlada med lastniki zemljišč veliko razburjenje zaradi prenamemb gradbenih v poljedelske površine, katere hočejo izvesti s pomočjo ali po ukazu deželne oblasti. Gre za zemljiške površine, katere so bile leta 1980 določene za gradnjo, zdaj naenkrat pa bi jih radi spet spremenili v poljedelske in na njih se ne bi smelo več graditi. Omeniti je treba, da so ta zemljišča bodisi ob naseljih, bodisi ob cestah ali v krajih, ki so primerni za gradnjo. Za lastnike je nerazumljivo in nesprejemljivo, da hočejo kar na tiho spremeniti namembnost in pa občutno zmanjšati vrednost njihovih zemljišč. Zastavlja se vprašanje, kdo jim bo plačal odškodnino za zmanjšano vrednost. Ali ni tak način samovolje, katerega so drugje že opustili, kršitev demokratičnih in lastninskih pravic? Ali je kmet lastnik zemljišča samo še toliko, da plačuje davke, o njem pa od-

ločajo drugi? Nerazumljivo je, da po eni strani plačujejo kar lepe vsote za to, da se opušča obdelava površin, po drugi strani pa hočejo te površine še povečati in lastnikom zvezati roke. Nerazumljivo pa je tudi to, da so na občinski seji, ko se je sklepalo o prenamembi teh zemljišč, za to krajo glasovali tudi nekateri odborniki Enotne liste. Ali prav ti res nimajo nobene uvidevnosti (posluha) do lastnikov zemljišč in ali si res mislijo, da so nekaki »bogovi«, ki lahko delajo, kar hočejo, ne oziraje se na posledice. Kakor vedo povedati, je eden od teh oblastnežev, ko se ni držal dogovora svoje frakcije, celo rekel, da je svoboda in da glasuje, kakor sam hoče. Temu ali takim gospodom naj povemo, da se bomo ob volitvah tudi mi poslužili svobodnega odločanja in volili samo tiste, ki zastopajo naše interese.

ikej

ŠTUDIJA O ŽENSKAH

Zaposlitev osnova enakopravnosti

Pretekli petek je deželna svetnica Karin Achatz (SP) predstavila študijo »Žena na Koroškem«. V središču te empirične raziskave – ki jo je preteklo leto napravil IFES je, kako povprašane žene (od 16. leta dalje, po številu 569) ocenjujejo svoje življenjske pogoje, delovno situacijo, partnerstvo, zdravje, družino, odnos do družbe in politike, 54 odstotkov povprašanih je zagovarjalo zaposlitev, 39 odstotkov pa je bilo proti. Po podatkih Mikrozensusa iz leta 1992 je zaposlenih 41 odstotkov žensk od 16. leta naprej. Izobrazbeno stanje pa je sledeče: 39 odstotkov jih je zaključilo osnovno šolo, 26 odstotkov osnovno in poklicno šolo, 12 odstotkov je absolviralo srednjo šolo z maturo in 3 odstotke visokošolski študij. Kot vzrok za zaposlitve so ženske navedle neodvisnost od moža in željo po lastni pokojnini. Achatzova je

ugotovila, da ženske na Koroškem zaslužijo približno eno tretjino manj kot moški. Velike težave vidi v pomanjkanju otroških vrtcev, pomoči pri vstopu v poklicno življenje (po otroški pavzi) in pri informiranju o pravnih vprašanjih v zvezi z ločitvami. V tej zvezi je napovedala ukrepe za pravno svetovanje in pomoč ter poklicno izobraževanje. 77 odstotkov žensk se za politiko le malo zanima, samo 2 odstotka pa se jih intenzivno ukvarja s političnimi vprašanji. Dve tretjini žensk pa zagovarja kvotno reševanje pri političnem mandatu. Mag. Anna Moser, odgovorna za ženska vprašanja pri deželni vladi je rekla, da je odnos žensk do družine in poklica zelo ambivalenten. Za varstvo otrok so še vedno pristojne žene/matere, le malo moških pa se poslužuje karenčnega dopusta. Večina deklet se odloči za poklic brez premisle-

ka in spontano. Položaj žensk, ki same vzgajajo in skrbijo za otroke je zelo zaskrbljiv. Veliko teh mater živi na meji oziroma pod mejo revščine. Karin Achatz je zahtevala boljše plačilo žensk, pravico do družine, zaposlitve in pokojnine.

m. š.

Opravičilo

V prejšnji številki se je zgodila neljuba pomota, za katero se opravičujem, čeprav ni zrasla na mojem zelniku. Pod komentar, kjer je bilo zapisano moje ime, sta se vrinili dve črki »-dr.«, kar seveda niti malo ne drži. Zelo mi je nerodno, a verjemite mi, da sem zadnja, ki bi se hotela krasiti s tujim perjem ...

Sonja Wakounig

UREDNIŠKI POGOVOR Z ŽUPANJO ŠTEFKO QUANTSCHNIG, KANDIDATKO SPÖ ZA DRŽAVNI ZBOR

Za stabilno, tolerantno in socialno pravično državo

Ste dvojezična županja dvojezične občine Bilčovs in kandidirate na listi SPÖ za državni zbor. Na listi okraja Celovec-dežela ste na prvem mestu. Zakaj naj bi koroški Slovenci tokrat podprli prav SPÖ?

Osebnost sem prepričana, da je prav pri socialdemokrati globoko zasidrana vrednota tolerance in strpnosti, ki izhaja iz osnovne človekove pravice, da so ljudje ne glede na spol, veroizpoved in narodnostno pripadnost v prvi vrsti ljudje in zaradi tega enakopravni. Ta humanistična vizija, ki izhaja iz prosvetljenstva, je po mojem mnenju prav v naši stranki zelo razvita. Ta miselnost pa ne le tolerira, temveč človeka tudi spoštuje v njegovi drugačnosti. V času, ko razni nacionalizmi človeka reducirajo na njegov etnični izvor, je še kako pomembno, da človekove pravice izpostavimo kot osnovo, na kateri naj bi urejevali medčloveške odnose tako v ožjem kot tudi v širšem družbenem smislu. Če je npr. nekdo brezposeln, pri tem ne igra nobene vloge, ali je slovensko ali nemško govoreč, ali je Slovenec ali Nemec. Ta eksistenčna vprašanja so bistvenega pomena in zato jih socialdemokrati želimo reševati socialno in pravično v korist delovnega človeka. Zato imajo volilci ob letošnjih državnozborskih volitvah na izbiro dve poti: pot socialdemokratov, ki se zavzemamo za politično stabilno državo, za socialno pravičnost, za ustvarjanje novih delovnih mest, kajti le pod temi pogoji bo mogoče graditi solidarno družbo, sožitje in konstruktivno sodelovanje med ljudmi, in pa pot ljudske stranke, ki želi za vsako ceno prevzeti oblasti tudi s pomočjo Haiderjevih svobodnjakov in ki se zavzema za varčevanje na račun malega

človeka. Prepričana sem, da bo večina koroških Slovencev prepoznala, za kakšno osnovno politično odločitev gre pri to kratkih volitvah. Torej ne gre za odločitev – Slovenci na eni in Nemci na drugi strani, temveč za socialne in napredne rešitve družbenih problemov ali pa za konzervativne in nesocialne na račun socialno šibkega človeka. To je osnovna odločitev ob teh volitvah.

Seveda bo tudi za koroške Slovence ob tokratnih volitvah v ospredju osnovno odločanje o nadaljnji poti avstrijskega političnega in družbenega razvoja. Poleg tega pa bodo slovenski volilci upoštevali tudi stališča strank do manjšinskega vprašanja. Zeleni npr. kandidirajo Terezijo Stoisić na voljivem 3. mestu, Liberalni forum je ponudil 12. mesto Karlu Smolleju, kar sicer samo po sebi še ne pomeni, da bo tudi izvoljen, vsekakor pa je to določen znak v smer odprtosti do manjšinskega vprašanja. Prav socialdemokrati poudarjate integracijski model, prakticirajo pa ga predvsem Zeleni in zdaj očitno tudi Liberalni forum.

Resnici na ljubo je treba povedati, da prav socialdemokrati že desetletja tudi izvajamo integracijski model, predvsem na občinskem nivoju. Prav primer Bilčovsa kaže, da je naša stranka zelo odprta za sožitje, konstruktivno sodelovanje in dvojezičnost. Takih primerov je na Koroškem kar precej. Mi izhajamo iz prepričanja, da je manjšinsko vprašanje povezano z zgodovinskimi hipotekami, emocijami in zato smatramo, da so pri reševanju tega vprašanja potrebne senzibilnost, strpnost in previdnost. Ne želimo eskalacij, temveč gradimo mostove z argumenti in

Štefi Quantschnig

prepričevanjem. Zavedati se moramo, da je vprašanje sožitja mogoče reševati le v konstruktivnem vzdušju. Zato seveda nasprotujemo politiki zaostrovanja in konfrontacije. Kam to pelje, nam zgovorno kažejo razmere v bivši Jugoslaviji.

Lepo in prav. Toda Zeleni in zdaj tudi Liberalni forum očitno niso tako oprezni in neodločni in vprašanje manjšin dajejo večjo težo, predvsem na nivoju avstrijskega parlamenta.

Rada bi vas opozorila na to, da smo prav socialdemokrati že večkrat imeli v avstrijskem parlamentu tudi pripadnika manjšine, predvsem iz Gradišanske in z Dunaja. Gradiščanski Hrvati so prek našega integracijskega modela dobro zastopani v tamkajšnjem deželni zboru.

Predsednik tamkajšnje delavske zbornice Ernst Piller je bil tudi državnozborski poslanec in je pred letom dni na lastno željo oddal mandat. Zato me nekoliko čudi, da vidite samo Zeleni in pa zdaj tudi Liberalni forum. Tam, kjer je vzdušje konstruktivno, integracija uspeva. Tam, kjer je manjšinsko vprašanje povezano z zgodovinskimi hipotekami, emocijami in strastmi, pa moramo biti previdni. Poglejte razmere na Koroškem v sedemdesetih letih. Ali si res želimo ponovno eskalacijo?

Socialdemokrati se borimo za konstruktivno sožitje in le tako bo mogoče reševati tudi manjšinska vprašanja. In prav v zadnjih letih smo na tem področju storili pomemben premik. Delovna skupnost Avstrijske narodnosti v SPÖ, ki jo vodi

Ana Blatnik, je veliko storila za osveščanje ljudi v in zunaj naše stranke. Tudi znotraj stranke je potrebno osveščati. Le na tej osnovi je npr. uspelo najti prve rešitve za slovensko glasbeno šolo. Lahko rečete, da je to vse premalo. Toda, kdor pozna koroške razmere, ve, da z glavo skozi zid ne gre.

Previdnost je že potrebna, toda kdor ni ofenziven, tudi ne bo rešil konkretnih odprtih vprašanj.

Ofenzivnost je lahko tudi nevarna. Zavedati se moramo, da se vprašanje sožitja tiče vseh, tako manjšine kot večine. Posvarila bi pred mnenjem, da je treba samo postaviti npr. dvojezične napise od Šmohorja do Labota, kot to zahtevata EL in NSKS, in vse bo v redu. Ni tako. Ustvariti moramo vzdušje akceptance, vzdušje odprtosti in tolerance. Le v takem konstruktivnem vzdušju je mogoče reševati tudi vprašanja dvojezičnih tabel. Kaj nam pomagajo npr. dvojezične table, če to privede do eskalacije kot v sedemdesetih letih. Ali se bo zaradi tega dvojezičnost povečala? Mislim, da ne. Zato sem globoko prepričana, da gre pri teh državnozborskih volitvah tudi za odločitev, ali bodo pridobile politične sile, ki se zavzemajo za demokratično, odprto in tolerantno družbo, ki zagotavljajo socialno pravično državo, delovna mesta in vzdušje odprtosti in kulturne raznolikosti na osnovi človekovih pravic. Zato naj koroški Slovenci dobro razmislijo, komu bodo dali svoj glas. Mi zagovarjamo socialno pravičnost, strpnost, odprtost, stabilnost države in kulturno raznolikost. Te vrednote pa so tesno povezane s konstruktivnim reševanjem manjšinskega vprašanja. Glas za SPÖ je glas za konstruktivno bodočnost.

Hvala za pogovor

DELOVNA SKUPNOST

»AVSTRIJSKE NARODNOSTI V SPÖ«

- * **Za novo kulturo sožitja med obema narodoma**
- * **Za demokracijo in socialni napredek**
- * **Proti koaliciji z desnim populizmom**
- * **Proti izmejevanju in ločevanju**
- * **Proti predsodkom, krivicam in sovraštvu**

Zato v nedeljo LISTA 1 SPÖ!

V času nacionalnih izgrediv v naši sosesčini je še posebno pomembno, da na Koroškem razvijamo nove, konstruktivne ideje sožitja med obema narodoma!

Plačan oglas

Rotblatu Nobelova nagrada za mir

V nedeljo so v Oslu podelili letošnjo Nobelovo nagrado za mir. Prejel jo je 87-letni fizik poljskega rodu Joseph Rotblat. Ob svečanosti je pozval kolege znanstvenike, naj ne sodelujejo več pri razvijanju in izpopolnjevanju orožja za množično uničevanje. »Svoje življenje sem posvetil znanosti, nisem pa si mogel misliti, da bom polovico življenja porabil za prizadevanja za odvrnitev zla, ki ga je znanost povzročila.«

Rotblat je med drugo svetovno vojno sodeloval pri razvijanju atomske bombe, da je ne bi prvi naredili Nemci, a je že leta 1944, ko se je zavedel njene nevarnosti za človeštvo, iz razvojne skupine izstopil. Za

znanstveno organizacijo Pugwash je nagrado prevzel Francesco Calogero. Druge Nobelove nagrade so v nedeljo podelili v Stockholmu.

DEŽELNA NAGRADA

Priznanje slušno prizadetim in neposlušnim

Dobitniki deželne nagrade za človekove pravice

Dan pred mednarodnim dnevom človekovih pravic, v soboto, 9. decembra je deželni glavar Zernatto predal drugo deželno nagrado človekovih pravic. Koroška je doslej prva in edina avstrijska zvezna dežela, ki podeljuje tovrstno nagrado.

Letošnjo nagrado v višini 100.000 šilingov je posebna žirija, v kateri so med drugim predstavniki političnih strank in cerkvenih skupnosti, v enakem razmerju dodelila dvema dobitnikoma: policistu na uradu za

tujce Karlu Hainzu in Koroškemu društvu slušno prizadetih.

Policist Hainz je bil odlikovan, ker je človeško dostojanstvo postavil nad suhoparen in moralno vprašljiv predpis zakona o tujcih in je preprečil, da bi bilo pet tujcev, ki že leta živijo na Koroškem, a so zamudili rok za podaljšanje vize, enostavno pregnani iz države. Zaradi tega je bil Hainz obsojen na denarno kazen, kmalu zatem pa je ustavno sodišče omenjeni predpis ovrгло.

Drugi del nagrade sta pre-

vzela predsednica društva slušno prizadetih Gerlinde Wrießnegger in Günther Dobnar, predsednik društva »Kultura slušno prizadetih« Žirija je posebej poudarila prizadevanje obeh društev, da bi jezik gest (Gebärdensprache), v katerem se slušno prizadeti pogovarjajo, bil končno priznan tudi v Avstriji, s tem pa bi njihova kultura postala enakopraven del družbenega življenja in dogajanja.

Oba sta ponovno zahtevala, da je jezik slušno prizadetih treba uradno priznati ter poskrbeti za zadostno in primerno izobrazbo prevajalcev. Kot povsem normalno bi na televiziji morali biti tudi podnapisi ali pa tolmač za jezik slušno prizadetih. S kratkim prizorom so slušno prizadeti pokazali, kako hitro nekdo, ki ne sliši, zdrkne na rob družbe. Skandinavske države, pa tudi Slovenija, da so dober primer integracije slušno prizadetih v družbo.

V imenu žirije in tudi v imenu amnesty international je Peter Kaiser izrazil svoj ponos in zadovoljstvo nad prejemnikom letošnje nagrade človekovih pravic.

Franc Wakounig

AVSTRIJSKA LIGA

Za ustavno določilo kulturne, jezikovne in etnične raznolikosti

Ob dnevu človekovih pravic, ki se ga svet spominja vsako leto 10. decembra, se je na Dunaju oglasila tudi Avstrijska liga in objavila svoje mnenje o stanju človekovih pravic v Avstriji. Minuli četrtek je predsednik dr. Josef Höchtel javnost seznanil z mednarodnimi aktivnostmi lige, ki se je v preteklem letu posebno ukvarjala z vprašanjem smrtnih kazni, ki žal še vedno obstaja v raznih državah sveta in se nikakor ne sklada z normami človekovih pravic. S tem v zvezi je dr. Höchtel dejal, da se Avstrijska liga seveda zaveda, da se ne more vmešavati v notranje zadeve posameznih držav, vendar pa je poudaril moralno dolžnost, da tej nečloveški zakonodaji stalno nasprotuje. Zlasti v sosedni novi državi Slovaški spet razmišljajo o uvedbi smrtnih kazni, kar je v srednji Evropi skoraj edinstveno. Avstrijska liga bo tem prizadevanjem z vsemi močmi nasprotovala.

Predsednik sosveta avstrijskih narodnosti dr. Franci Zwitter je v svojem prispevku dejal, da je minulo leto verjetno najtemnejše za narodne skupnosti v času druge republike in s tem seveda opozoril na zločin v Oberwartu na Gradiščanskem, ki je povzročil štiri smrtne žrt-

ve iz romske narodnostne skupnosti. Poudaril je, da se na eni strani v politiki in javnosti rahlo odnosi do tako imenovanih »avtohtonih manjšin«, da pa radikalni desni terorizem s svojimi kriminalnimi dejanji temu očitno nasprotuje in s tem poleg ustrahovanja pripadnikov manjšin poskuša tudi destabilizirati avstrijsko demokracijo.

V imenu Avstrijske lige za človekove pravice pa je dr. Zwitter tudi predlagal, naj bi novi parlament vnesel v avstrijsko ustavo ustavno določilo, s katerim se republika Avstrija priznava k svoji etnični, kulturni in jezikovni raznolikosti v zgodovini in sedanjosti; to določilo naj ne bi nadomestilo 7. člena ADP, marveč ga dopolnilo, saj ne bi zajelo samo v ADP zajete Slovence in Hrvate, marveč tudi vse druge v Avstriji živeče narodne skupnosti, hkrati pa bi republiko tudi zadolžilo, da skrbi za njihov obstoj in razvoj.

Poročilo Avstrijske lige za človekove pravice, katere poslujoči predsednik je dr. Feliks J. Bister, je v avstrijski javnosti, tako v tisku kakor tudi v radiu in televiziji, zelo pozitivno odmevalo.

F. Z.

SVETOVNI DAN

Koliko pravic otrokom?

Preteklo nedeljo, 10. decembra, je minilo polnih 47 let, odkar so Združeni narodi sprejeli temeljno konvencijo o človekovih pravicah. Kako se je uveljavljala v državah članicah in kako jo v mnogih kršijo še danes, nam je v glavnem znano. Skoraj vsaka država, vsak sistem si jo razlaga po svoje. Najpogostejše kršitve pa so v razslojenih družbah, v najrevnejših deželah sveta, kjer ni zagotovljena niti pravica do življenja, nadalje v državah v vojni, kjer kršijo celo ženevske konvencije, ter v državah z močnim verskim fundamentalizmom. V splošnem pa so v današnjem času močno ogrožene pravice beguncev in njihovih otrok.

Prav o pravicah otrok je bil govor na predavanju, ki ga je v nedeljo zvečer pripravil Regionalni center v Šentjakobu, za referentko pa je pritegnil mag. Astrid Liebhauser, otroško odvetnico in referentko za človekove pravice pri koroški deželni vladi.

Liebhauserjeva je zastavila vprašanje, ali otroci sploh potrebujejo pravice, ko pa imajo, vsaj po mnenju mnogih, vsega dovolj. To pa je varljiv občutek, saj so tudi v naši družbi njihove pravice pogosto kršene in otroci živijo v hudih stiskah.

Mag. Astrid Liebhauser

Naštela je kar nekaj kršitev. Najpogostejše se te pojavljajo ob razvezi staršev. V Avstriji je kar 35 odstotkov družin razvezanih, poprečna doba teh zakonov pa traja le osem let. Starši se torej ločujejo v najbolj občutljivšem razvojnem obdobju otrok, ob tem pa se pojavlja vprašanje skrbstva, preživnine, obiskov otroka pri ločenem partnerju itd. In prav ob tem si otroke podajajo kot žoge.

Mnogo je tudi nasilja nad otroki. Kar četrtina staršev otroke še vedno »vzgaja« s tepežem, čeprav je to zakonsko prepovedano. Nasilje pa je tudi psihični pritisk. Številne so spolne zlorabe. Prav te in pa fi-

zično nasilje sicer v manjši meri dobijo epilog pred sodišči, vendar pa je teh kršitev kar precej.

Referentka je ob tem navedla tudi pravice otrok do zasebnosti, do prostega časa, do razvedrila in razvojnih možnosti. Te pravice so kršene zelo pogosto, ker pa niso tako očitne in kričeče, jih niti ne opazimo.

Po uvodu je sledila kar živahna debata, ki pa žal ni posegla v družbene vzroke, niti ni preseгла meje koroške domovine, ni nakazala smeri reševanja te problematike in tudi ne poti solidarnosti z otroki v širšem smislu.

J. R.

V LJUBLJANI

Nagrada Bojanu I. Šnablu

V Ljubljani so v torek zvečer podelili nagrado Slavka Zoreta mlademu magistru Bojanu Iliji Šnablu za njegovo magistrsko delo, francosko – angleško – špansko – nemško – slovenski frazeološki slovar, ki je izšel v okviru konvencije UNESCO o svetovni dediščini.

Slavko Zore, po katerem se nagrada imenuje, je bil predsednik Društva za Združene narode v Ljubljani od l. 1963 do 1975 in bil pobudnik vsakoletne nagrade za naloge s področja delovanja OZN.

Bojan I. Šnabl je odraščal pravzaprav v štirih jezikih, na Dunaju in v Parizu je študiral prevajalske vede. Njegova naloga je bila v prvi vrsti napisati francosko-nemško magistrsko delo, temu pa je dodal še dva jezika, pri čemer je bila slovenščina osebna želja in tudi potreba. V zahvalnem govoru je Bojan Šnabl poudaril, da se je s tem hotel pokloniti pred tistim kmetom, delavcem, namočencem in študentom, ženam in možem, ki so mu v

neštetih kulturnih prireditvah dokazali, da sta dostojanstvo in kultura vrednoti, ki ju manjšini lahko vzamejo le takrat, ko to sama dovoli.

Na Slovenijo je naslovil misel, da je njegovo delo prispevek h kulturnemu ustvarjanju Slovencev tudi zato, da bi ne v zamejstvu videli le »sitnih prosjačev za mili dar«, pač pa sestavni, četudi avtonomni subjekt slovenske kulture ter most med narodi.

Bojan pa se je zahvalil tudi tudi svojim starim staršem Andreju in Zofiji Sturm, Tomanovima iz Svinče vasi, ki sta ga vpeljala v prastara znanja o zemlji in jeziku, ter vsem prostovoljnim sodelavcem Slovenske prosvetne zveze, ki ohranjajo kulturno dediščino ter jo predajajo iz roda v rod: »Prav tistim, ki v vsej ponižnosti prispevajo dan za dnem k zaščiti velikih vrednot UNESCO.«

Bojanu Šnablu iskreno čestitajo tudi Zveza slovenskih organizacij, Slovenska prosvetna zveza in Slovenski vestnik! *S. W.*

OBČNI ZBOR V ŠKOFIČAH

Z vztrajnimi koraki

Pretekli četrtek je obračun dela za zadnje obdobje med občnima zboroma podalo tudi Slovensko prosvetno društvo »Edinost« v Škofičah. V dvorani nad posojilnico se je zbralo kar lepo število članov in v začetku poslušalo poročilo predsednice Magde Errenst. Res je imela kaj poročati. V zadnjem obdobju je društvo doseglo kar lepe uspehe. Nedvomno je najbolj značilno društveno odpiranje soobčanom nemškega jezika. Letošnje leto se je to potrdilo ob otroški dvojezični predstavi Žongler Feliks, v zadnjih letih pa predvsem na uspešnih prireditvah Pokaži, kaj znaš, ki so prešle že v

tradicijo. V letu 1955 je to prireditev sicer zamenjala proslava ob 10-letnici otroškega vrtca, na kateri pa so nastopile tudi skoraj vse kulturniške skupine iz občine, vključno z učenci ljudske šole, s katero društvo zelo plodno sodeluje. Izgledi za kulturno dejavnost v prihodnje so dobri, le vztrajnosti ne bo smelo zmanjkati. V zadnjem času se tudi odrasli pogovarjajo, da bi po dolgih letih spet nastopili na gledaliških deskah. Tudi oddelek glasbene šole je uspešen. Žal je v zadnjih letih zamrl prosvetni pevski zbor, njegovi pevci pa še vztrajajo v cerkvi.

Blagajniško poročilo Draga

Pörtscha so prisotni soglasno sprejeli, saj je kar ugodno, to pa predvsem zaradi tega, ker društvo pravočasno vlaga projekte za financiranje iz javnih sredstev.

V novem odboru je kot namestnica tajnice Marjanca Pitschek, sicer pa je predsednica ostala Magda Errenst, podpredsednik je Folti Pitschek, tajnica Simona Rovšek, blagajnik pa Drago Pörtsch.

V debati so člani izrazili željo po večji povezanosti, ki naj bi jo v bodoče ustvarili s prireditvami družabnega značaja. Za konec pa so si ogledali še krajši video posnetek z letošnje 10-letnice vrtca.

J. R.

PREDPREMIERA V ŠKOFIČAH

Hintereggerjevi Butalci

Mojster Marjan Hinteregger

Na naši kulturni sceni imamo novo mono predstavo. Zares bi jo lahko imenovali Hintereggerjevo, čeprav so Butalci literarno in humoristično delo

slovenskega pisatelja Frana Milčinskega, v literaturi pa veljajo za klasični humor. Butalci so sinonim za »pametnjakoviče«, ki so kupovali pamet, se-

jali sol, gnojili in širili cerkev ... V bistvu preproste, a iskrive zgodbe o vaščanih Butal. Humor je podložen z delno trpkostjo in zato poln in na določen način tudi grotesken. Prav zato in ker je v predstavo vključil tudi nekaj drugih tekstov, med njimi tudi Messnerjev »Muzikantenstadl«, je Marjan Hinteregger predstavo poimenoval monogroteska. Humora ni brez odlične izvedbe. Marjan se predstavi kot interpret humornih tekstov, kot odličen pevec, poleg tega pa ni opaziti, da se je harmonike naučil prav za to predstavo.

Scena je nezahtevna, saj je ni, glasbo igralec izvaja s harmoniko, za luč zadostuje leščerba, prav pa pride tudi kak reflektor. Marjanu zadostuje že gostilniški prostor, gledalci so pri tem lahko postreženi, le mlaskali naj ne bi preveč. Torej idealna predstava za vsak kraj, za ljudi, ki bi se radi od srca nasmejali, v tekstu pa občutili tudi kako pikro.

Predstava je nastala s podporo Slovenske prosvetne zveze.

Jože Rovšek

»NA POTI V VAS« – PREDSTAVITEV

Šola za življenje

V petek, 8. decembra, je bila v Ljubljani predstavljena že tretja brošura iz serije publikacij z naslovom **Na poti v vas**, ki je nastala na osnovi triletnega sodelovanja med Slovensko prosvetno zvezo iz Celovca, Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Center in Oddelkom za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. V njej je predstavljeno pet prispevkov, ki so nastali po zbiranju gradiva v letošnjem juliju v enotedenski etnološki raziskovalni delavnici v Pliberku in okolici, ki sta jo poleg že omenjenih institucij pomagala organizirati še Slovenska pro-

svetna zveza iz Celovca in Slovensko prosvetno društvo »Edinost« iz Pliberka in v kateri so ljubljanski in koroški učenci skupaj raziskovali kulturno dediščino koroškega podeželja. Najnovejša publikacija, se je pridružila prvima dvema, ki sta nastali po raziskovalnih tednih v Šentjanžu v Rožu in Bilčovsu na Gurah v letu 1993 ter na Radišah v letu 1994.

Težko se je odločiti, katera od skupin učencev, ki so v Ljubljani še enkrat na kratko predstavili svoje raziskovalno delo v Podjuni, je bila bolj izvirna in simpatična. Pomembno pa se nam zdi zapisati, kar je

po predstavitvi komentirala ena od šolskih ravnateljic, da je otroke sicer zelo pomembno naučiti matematike in slovenščine, za življenje najpomembnejše pa je tisto, česar ne zmore dati nobena šola, in raziskovalna delavnica v dvojezičnem okolju je lahko ena od takšnih oblik »šole za življenje«. V Ljubljani je namreč način raziskovanja svojega kulturnega okolja že ustaljena praksa, na Koroškem pa, kot je poudaril Janko Malle, je tak način vključevanja šolskih otrok v raziskovanje nekaj novega in vrednega posnemanja.

V Ljubljani smo na ponovni predstavitvi raziskovalnih nalog in publikacije, z veseljem pozdravili Janka Malleja, tajnika SPZ iz Celovca, Jožka Hudla, predsednika SPD Edinost iz

VELIKOVEC

Nežika razstavlja

V Posojilnici-Bank v Velikovecu so prejšnji teden odprli prodajno razstavo Nežike Novak, mlade oblikovalke gline, in obisk je potrdil, da se umetnica vedno bolj uveljavlja. Razstavljeni objekti (vaze, luči, stojala, skulpture, sklede) diha zagon in prefinjen občutek za obliko, uporabnost predmetov je le še dodatna pozitivna komponenta v umetnosti.

Prireditelj razstave je tokrat Kulturno društvo iz Velikovca »Lipa«, katerega pevci so zaokrožili otvoritev.

RAZSTAVA V K & K ŠENTJANŽ

Svet okoli nas

SPD »Šentjanž« predstavlja do 7. januarja 1996 v k & k centru slikarko Natašo Rozman, ki od leta 1968 dalje živi in dela na Brezjah na Gorenjskem. Umetnica s tenkočutnim slikanjem ponazarja videno – dele starih dvorov in hiš baročne Ljubljane, gradove, mesto Dubrovnik, Tržič, drevesa osamelce, potoček, gozdno stezo, domačnost kmečke sobe ali pa šentjanške motive s cerkvijo. Slikarko Natašo Rozman odlikuje neuničljiv dar opazovanja. Dano ji je, da lepoto, prekvašeno s svojim doživetjem polaga na platno in nam jo podaja v odslikanih podobah. Njene barve so tople in nežne in so izraz uravnovešenosti z objekti. Njeni motivi in resnica diha z okolico, so sredi življenja.

GLEDALIŠČE V GOSTEH

J. Godber: Na smučišču

Letošnja tradicionalna gledališka predstava v celovškem Mestnem gledališču je bila komedija, saj je to najbolj priljubljena zvrst gledališča in tokrat se res ni mogel nihče pritožiti, da dejanja »ni razumel/a«. Vsaj ambient, čisto »avstrijski«, ker je smučarski, ustreza vsem klišem o smučarskih počitnicah. Mišičast učitelj smučanja, dva para s problemi oziroma problemčki in skrivnostna pripadnica »zgornjih deset tisoč«.

Bilo je sicer precej domisljic za smeh, a tekst bi potreboval nekoliko več črtanja: gag, ki je razvlečen, ne učinkuje več, vrhunca praktično ni bilo, problemčki plivkajo in vedno bolj utrujajo. Besedilo gotovo ni eno najboljših, a na vsak način je treba poudariti odlično igro vseh šestih protagonistov, ki so znali ustvariti izredno dobro začrtane karakterje in ki so tako rekoč rešili predstavo.

S. W.

Pliberka, Anito Hudl, ki je bila ena glavnih organizatork poletne delavnice, in Milana Pika, predsednika MePZ Podjuna. Namesto zaključka pa zapišimo sporočilo tistih ljubljanskih otrok, ki so se udeležili poletne

delavnice in so pričakovali, da se bodo v Ljubljani ponovno srečali z vrstniki iz Podjune: »Bili smo žalostni, ker vas nismo mogli popeljati po mestu, v katerem mi živimo!«

Irena Destovnik

PRIREDITVE

ČETRTEK, 14. 12.

CELOVEC, v ORF-teatru, Sponheimerstr. 13 – SPZ, KKZ
19.00 Koncert Slovenskega okteta

TINJE, v Domu

19.30 Podijska diskusija: Avstrija – Slovenija: sosedstvo z
veliki gospodarskimi možnostmi!? Diskutirajo Janko
Deželak, mag. Raimund Gradt, dipl. inž. Joza
Habernik, dr. Arnulf Schatzmayer

GRADEČ, Mondscheingasse 9, v klubu – KSŠŠ/G

20.00 Občni zbor kluba slov. študentk in študentov

PETEK, 15. 12.

CELOVEC, Študijski center, Karfreitstr. 6/I

17.30 Predstavitve knjige Florjana Lipuša »Stesnitev« in
branje z avtorjem

ŠENTLIPŠ, v farni cerkvi – SPD »Trta«

18.00 Adventni koncert; nast. MoPZ »Trta«, štud. vokalna
skupina »Lira« iz Maribora

DUNAJ, v klubu KSŠŠ/D, Mondscheingasse 11

19.00 Občni zbor Kluba slovenskih študentk in študentov

SLOVENJI PLAJSBERK, v gostilni pri Foltu – UNI, SPD

»Vrtača«, lj. šola

19.00 Predstavitve filmov »Barbara, Lucija, pomoj/Barbara,
Luzia, hilf...«

SOBOTA, 16. 12.

CELOVEC, na gimnaziji

7.45 (do 12. ure) Dan staršev in božični bazar

ŽELEZNA KAPLA, v zadrugi – Strojni krožek

9.00 (do 13. ure) Informativni dan strojnega krožka

OBIRSKO, gostilna Kovač

20.00 Božičnica; nastopajo: domače skupine in moški zbor
SPD »Trta«

ŠENTJAKOB, v farnem domu – SPD »Rož« in »film
mladje«

20.00 Projekcija filma »backup« – slovenska beseda na
Koroškem

NEDELJA, 17. 12.

ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD »Šmihel«

11.00 »Čarovnik iz Oza«; nast. otroci iz Globasnice pod
vodstvom Tatjane Božič, pred predstavo poje otr.
zbor »Živ-žav« iz Globasnice; knjižni bazar!

TOREK, 19. 12.

ŠENTJANŽ, v k & k centru

19.00 Predstavitve knjige Janka Tišlerja in Jožeta Rovška
»Mauthhausen na Ljubelju«. Ob tej priložnosti si
lahko ogledate tudi razstavo »Pozabljeno taborišče
na Ljubelju«

SREDA, 20. 12.

CELOVEC, pri Joklnu, Badgasse 7 – KD »Pri Joklnu«

10.00 Božič v cirkusu – božični program za otroke; nast.
Erich Pacher in muzikanta (Ikarus)

CELOVEC, v bifeju celovške univerze – KSŠŠ/C

18.00 Izredni občni zbor Kluba slovenskih študentk in stu-
dentov

ČETRTEK, 21. 12.

CELOVEC, pri Joklnu, Badgasse 7 – KD »Pri Joklnu«

20.00 Predbožična in povolilna igra »Na, du fröhliche«;
izvajata Peter Raab in Rolf Holub. Vstopnina 80 šil.

PETEK, 22. 12.

ŠENTILJ, v farni cerkvi

18.30 Šentiljski advent – sod. Familienmusik
Hafner-Penken, mladinska skupina, cerkveni pevci,
MGV, Vaščani pojo, ljudska šola; povezava Th. Köfer
in Marica Sima

TOREK, 26. 12.

SELE, v farnem domu – KPD »Planina«

15.00 Jean B. P. Moliere: »Kaznovani soprogi«

ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD »Šmihel«, SPZ

19.00 F. Milčinski: Butalci (monogroteska), izvaja Marijan
Hinteregger

LOČE, pri Pušniku – SPD »Jepa – Baško jezero«

19.30 Predstavitve filma »backup« – slovenska beseda na
Koroškem

PETEK, 5. 1.

CELOVEC, v Domu sindikatov – SPZ, ORF-Slov. od.

20.00 Slovenski ples; igrata ans. »Big band RTV Slovenija«
in ans. Franca Miheliča

SOBOTA, 6. 1.

ŠENTPRIMOŽ, Kulturni dom – SPD »Danica«

14.00 Novoletni koncert; nast. otroški zbor, MePZ,
Ansambel Korotan SPD Danica in Südkärntner
Geigenmusik

KIS – CONTROL

je edina državno priznana kontrolna firma na Koroškem za
kontrolno biološkega kmetovanja.

Mi Vas spremljamo na Vaši prihodnji poti pridelave živil, ki
izhaja brez kemije in je živalim in naravi prijazna.

Mi Vam pomagamo krepiti zaupanje Vaših odjemalcev v
Vaše pridelke.

Mi Vam pomagamo do podpor za bio-kmetovanje.

Ce bi radi izvedeli več, nas enostavno pokličite!

KIS-CONTROL, BIO-Echtheitsprüfung, »BIO-pristnost«,

Paulitschgasse 9, 9020 Celovec, tel. 0463/548 67, fax:

0463/548 64-4. (plačan oglas)

KIS – ZDRUŽENJE

Informacijski večer »bio-kmetovanje«

v četrtek, 14. dec., ob 19.30 v občinski sejni sobi, Sele-Cerkev

Praktični tečaj za žganjarje

v soboto, 16. dec., ob 13. uri v gost. Podobnik v Žel. Kapli

Informacijski večer »spravljanje lesa«

v pon., 18. dec., ob 20. uri v občinski sejni sobi, Sele-Cerkev

Informacijski večer »bio-kmetovanje«

v torek, 19. dec., ob 19.30 v k & k centru v Šentjanžu

Šansa za prihodnost: pridelovanje konoplje

Praktiki poročajo o izkušnjah

v sredo, 20. dec., ob 19.30 v gostilni Loser v Šmihelu

Zobozdravnica v Radovoljici dela vso zobozdravstvena
dela – porcelanske in cromastne mostičke, vakumske in
vizil proteze.

Naslov: dr. Koman Darja, 64240 Radovoljica,
Langusova 31; tel. 00386 / 64 715 907

GALERIJA ROŽEK

BAZ 'ART – Umetniki galerije

vsak dan od 15. do 18. ure nakupovalni božični bazar

tel. 0 42 74/44 22

Užitek pri kozarcu vina ...

Iščete še kakšno darilo? Slike in objekti od 200 šil. naprej!

Obvestilo nekdanjim izseljencem

Ob 50-letnici zmage nad nacifašizmom je bil pri
avstrijskem parlamentu ustanovljen poseben Sklad za
žrtve nacizma. Iz sredstev tega sklada bodo dodelje-
vali pod določenimi pogoji podpore osebam, ki so
bile žrtve nacističnega preganjanja iz političnih vzro-
kov, zaradi narodne pripadnosti, veroizpovedi itd.
Opozarjamo bivše izseljence, da vložijo prošnjo za
podporo iz tega sklada. Potrebno je avstrijsko držav-
ljanstvo. Potrebne formularje lahko dobite na Zvezi
slovenskih izseljencev v Celovcu, Tarviser StraBe 16/I,
in sicer ob ponedeljkih in četrtekih od 9. do 12. ure.
Izpolnjene formularje je treba poslati na naslov:
Nationalfonds der Republik Österreich für Opfer des
Nationalsozialismus, Parlament, A-1017 Wien.

Slovenski vestnik čestita:

gospe Kristini Kurej iz Pli-
berka za rojstni dan; gospe
Mariji Pototschnig z Mač za
70. rojstni dan in god; gospe
Albini Stirn iz Železne Kaple
za 65. rojstni dan; gospe Kri-
stini Paulič z Obirskega za
osebni praznik; gospodu
Hanziju Lutschounigu iz
Šmarjete za 80. rojstni dan;
gospe Barbari Pegrin s Sel
za 60. rojstni dan; gospe Ma-
riji Ogris - Kovačevi s Šajde
za 70. rojstni dan; gospodu
Štefanu Bradaču s Kota za
rojstni dan; gospe Kati Mak
z Bajtiš za 50. rojstni dan;
gospodu Hubertu Anderwal-
du iz Šentlipša za 60. rojstni
dan; gospodu Tomažu Ogri-

su s Stranj za rojstni dan; go-
spe Matilde Piskernik iz Že-
lezne Kaple za 86. rojstni
dan; gospe Matildi Baum-
gartner z Bistrice pri Šentja-
kobu za osebni praznik; gospe
Mariji Kaiser z Gore pri
Rožeku za osebni praznik;
prof. Janku Messnerju z
Osojnice za rojstni dan; go-
spodu Anzeju Stropniku iz
Podkrajja pri Pliberku za roj-
stni dan; gospodu Francu
Grileu iz Libuč za rojstni
dan; gospe Štefki Micheuz iz
Žitare vasi za 50. rojstni dan;
gospe Berti Kropivnik s K-
ota za rojstni dan; dr. Mirku
Messnerju iz Celovca za roj-
stni dan.

Radio Koroška

SLOVENSKO ODDAJE

Četrtek, 14. 12.

18.10 Rož – Podjuna –
Zilja.

Petek, 15. 12.

6.30 Praznična.

18.10 Praznična.

Sobota, 16. 12.

18.10 Od pesmi do pesmi
– od srca do srca.

Nedelja, 17. 12.

6.30 Dobro jutro na
Koroškem – duhov-
na misel (mag.
Štefan Kramer).

Ponedeljek, 18. 12.

18.10 Bistrica v Rožu:
Visoka napetost
spricho visoke zmog-
ljivosti.

Torek, 19. 12.

18.10 Partnerski magazin.

Sreda, 20. 12.

18.10 Najlepše slov. božič-
ne pesmi.

21.04 Srednjeevropski
obzornik.

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 17. 12.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 18. 12.

16.20 TV SLO 1

■ Finančna pomoč ali nov
proizvodni koncept: Kdo še
lahko prepreči razprodajo
po predčasnem stečaju v
tovarni IPH?

■ Ob deželni kulturni nagradi
nov roman Florjana Lipuša
»Stesnitev«.

■ Bistrica v Rožu v škripcih:
Turizem ali posegi v nara-
vo.

■ Sodobna ženska ljubi vse
novo, živi z modo in uživa
današnji dan – plesna
moda letošnje sezone v
žarišču pozornosti.

■ Advent – slovenski zbori in
skupine iz Podjune so zape-
li v Marijini cerkvi v Nonči
vasi.

■ Božič se bliža ...

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser StraBe 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov
s posebnim poudarkom na
narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig, Mirko Štukelj

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na
Koroškem, Tarviser StraBe 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser StraBe 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

VODORAVNO: 1. najjužnejše mesto v Avstriji 12. število v matematiki 13. otrov, zdravju škodljiva snov 14. orodje za obdelavo lesa 15. mesto v Italiji (Romeo in Julija) 16. enica 19. življenjski prostor določene živali ali rastline 20. orodje za oranje 21. del voza 23. slovenska pesnica (Majda, iz istih črk kot NEK) 25. plemiški naslov 27. poganjek, cima 29. grški potujoči pevec 30. tovarna barvil v Celju 31. italijanski spolnik 33. jurček, na Kor. kravjak 36. kovinska vrv, sestavljena iz členov 39. insekt, ki žre blago 41. pesmi hvalnice 42. doba 100 let 45. oznaka za razpoznavo 46. majhna reža, znojnica 47. pijača starih Slovanov 48. brisača iz frotirja 52. najvišja karta 53. vedeževalec 54. avtom. oznaka za Ogulin 55. del kolesarske dirke 56. nordijsko božanstvo 57. vendar, kar

NAVPIČNO: 1. insekt 2. polet, tudi ime tovarne na Brnci 3. strokovnjak

za odpravljanje govornih napak 4. lošč, posteklina v umetni obrti 5. avtom. oznaka za Zenico 6. nogometni klub 7. kdor sovraži tujce 8. predverje v rimskih hišah 9. sladko dalmatinsko vino 10. mesec 11. avstrijska tiskovna agencija 17. epidemična bolezen starega veka, črna smrt 18. sestava več strojev v eno celoto 22. nekdanja slov. literarna revija na Koroškem 24. nagnjenje k neredu 26. makedonsko kolo 28. ime am. igralca Pacina 32. lenivec 34. eden od kontinentov 35. državni pravnik, ki sestavlja uradne listine 36. kmečko prevozno sredstvo 37. ime nogometnega kluba v Madridu 38. gorska služba 40. avtom. oznaka za Ljubljano 43. pomagalo, na katero se lahko opremo 44. lokvanj, jezerna roža 48. naziv italijanskega meniha 49. italijansko »kralj« 50. debela palica 51. angl. »doba«, »starost« 52. nem. dvoglasnik 53. poštni predal

DRAVA

založniška in tiskarska družba z o. j.

*želi
vesele in mirne
božične praznike
in nudi*

- v knjigarni Drava – Naša knjiga
- slovenske in nemške knjige za otroke, mladino in odrasle po izbiri in naročilu
- knjižni klub »Svet knjige« – ugoden nakup za člane

Vsa darila za prijatelje, svojce, znance in družino na enem mestu – pri nas!

Radi Vam bomo svetovali in po želji darila tudi primer-no zavili.

Pismo bralca

Spoštovano uredništvo Slovenskega vestnika,

zahvaljujem se za pozornost, ki jo je vaš cenjeni časopis naklonil mojemu izvajanju na nedavnem občnem zboru Slovenske prosvetne zveze v Šentjanžu. V zvezi z zapisom (Slovenski vestnik, 23. 11. 1995), ki povzema poglobljene poudarke občnega zbora, pa moram vendarle ugotoviti, da je,

vsaj kar zadeva moj delež, nekoliko netočen.

Prvič: težko si predstavljam, da me, po treh letih sodelovanja, funkcionarji neke krovne kulturne organizacije in nekega pomembnega manjšinskega lista ne bi poznali niti toliko, da ne bi vedeli, kako mi je ime. Menim, da je takemu odnosu mogoče reči kar ignorantstvo; in prav

takšno ignorantstvo ima za posledico, da se krepi že itak precej zakoreninjeno mnenje, kako nekatere manjšinske funkcionarje v bistvu zanimajo samo višine prispevkov, ki jih bodo njihove organizacije prejele iz matične domovine. Vse drugo, vključno s tem, kdo se v Sloveniji trudi in zavzema za njihove interese, pa je izven njihove brige in zanimanja. Prav, tudi tako je mogoče sodelovati, bojim se le, da takšne sorte sodelovanje nima najboljših perspektiv. Drugič: moje izvajanje je v zapisu v glavnem korektno povzeto, le eno, meni pripisano pohvalo, si je pisec članka verjetno sposodil pri katerem drugem gostu. Dejstva, da Slovenska prosvetna zveza išče sogovornike tudi med nemško govorečimi sodeželanji, se namreč v svojem kratkem nagovoru nisem dotaknil. Moja motivacija je sodelovanje v prizadevanjih za večanje materialne in duhovne blaginje koroških Slovencev. Izhajajoč iz tega sem tudi na občnem zboru, v obliki svojega zaključnega poudarka, dejal: (citiram) »Moram pa seveda tudi ZELO JASNO poudariti naslednje: ne oziraje se na to, da bo kdo to označil za etnocentrizem ali kaj podobnega, POUČARJAM – za nas, ki se trudimo, da matična domovina Slovenija čim bolj pomaga svoji manjšini v Avstriji, je najvažnejše to, da se manjšinske organizacije trudijo za poglobljanje in ohranjanje slovenske zavesti in čuta pripadnosti enotnemu slovenskemu narodu. Verjamem, da bo Slovenska prosvetna zveza tudi v prihodnje storila v tem smislu kar največ.«

Rudi Merljak

Za aktivno manjšinsko politiko

Tisti, ki jo poznajo, opisujejo gradiščansko Hrvatice kratkomalo kot „žensko, ki se bori“. Terezija Stoisits je prišla v politiko kot govornica za manjšine v zelenem parlamentarnem klubu. Od takrat je priznana glasnica manjšin v parlamentu. Desni ekstremisti so ji zato poslali pismensko bombo, ki pa so jo na srečo pravočasno prestregli.

„Gre mi za popolno priznavanje in respektiranje pripadnikov manjšin - z njihovimi jeziki in kulturami. Odkar smo Zeleni v parlamentu, imajo manjšine nekoga, ki se angažirano zavzema zanje. Z uspehi se lahko postavimo, čeprav nismo bili v vladi: finančna podpora za manjšine se je zvišala s 4 na 40 milijonov šilingov, Romi in Sinti so priznani kot manjšina, Hrvatje in Madžari so končno dobili dvojezično gimnazijo, koroški Slovenci imajo dvojezično trgovsko akademijo, manjšine imajo prvič lastne oddaje na televiziji,“ opozarja Terezija Stoisits na uspehe Zelenih za manjšine.

S svojim glasom 17. decembra boste odločili, ali bodo narodne skupnosti tudi v naslednjih štirih letih imele konsekvantno zagovornico v parlamentu.

Jetzt Farbe bekennen!

DIE GRÜNEN
Liste 4

Foto: Joe Fish

Mag. TEREZIJA STOISITS
Minderheitensprecherin der GRÜNEN

CENTER CELOVEC

**Pod 16 – trener
mag. Mirko Oraže**

Kader: Roman Oraže, Mario Krajger, Roland Feistritz, Roman Koren, Joško Ottowitz, Valentin Waldhauser, Igor Woschitz, Kristijan Woschitz, Albin Kesselbacher, Štefan Wieser, Aleksander Lessnigg, Kristijan Regvar, Benjamin Verdel, Marko Einspieler

Ekipa pod 16 tekmuje v močni skupini, kljub temu pa zaseda izvrstno 1. mesto s tremi točkami prednosti. Trikratni tedenski trening se je torej obrestoval. Odločilna za naslov jesenskega prvaka je bila zadnja tekma proti Mostiču, v kateri je zmagal SAK kar s 7 : 2.

**Pod 14 – trener
dir. Anton Gallob**

Kader: Darko Urbajs, Sven Wuttej, Daniel Wuttej, Marjan Polanšek, Marko Pandel, Damjan Pörsch, Milan Obid, Toni Gallob, Tomi Ogris, Samo Lampichler, Samo Sticker, Rudi Lampichler, David Querar, Michael Kremser, Lukas Truppe

Po začetnih težavah je v septembru mesto trenerja prevzel Anton Gallob, ki mora zaradi manjkajoče opreme za treninge pogosto improvizirati. Na začetku so doživeli nekaj porazov, vendar so z dobro moralno moštva napredovali od tekme do tekme in najboljšo odigrali prav proti prvemu na lestvici, Moosburgu. Rezultat je bil 1 : 1. Trenutno zasedajo 9. mesto. Poleg igre je trenerju pomemben tudi splošni razvoj mladih, zato jih skuša vzgajati tudi v samozavestne in tolerantne nogometaše.

Pod 12 – trener Janko Woschitz

Kader: Simon Stukelj, Mario Pitschek, Gregor Blajs, Fabio

Naraščaj SAK – naša bodočnost

Roman, Martin Sereinig, Marco Toth, Aleksander Rakuschek, Mario Verdel, Rok Žnidar, Damian Perč, Florian Kordesch, Simon Rutar, Martin Oraže

Moštvo trenutno zaseda 7. mesto, njegov cilj pa je 4. ali 5. mesto. Od lanske ekipe sta ostala le dva igralca, tako da v glavnem vsem ostalim manjka tehnično znanje in izkušnost.

Najvišjo zmago je moštvo slavilo proti KAC z 8 : 0, najvišji poraz pa doživelo z 2 : 6 proti Donauu.

Z vztrajnim delom, tako je prepričan trener Woschitz, bodo zagotovo popravili mesto v tabeli, če bodo igralci vestno hodili na treninge in z navdušenjem vadili.

Pod 10 – trener Robert Germ

Kader: Matthias Laussegger, Hansi Krabath, Roman Einspieler, Dominik Pipp, Christian Eichner, Gerhard Kronawetter, Alexander Aichbauer, Nikolaj Grilc, Marko Napetschnig, Tomi Waldhauser

Prvenstvo se je za mlade nogometaše s precejšnjimi težavami, na prvi tekmi jih je bilo le 6, tako da so si morali iz moštva pod 8 dva igralca izposoditi in tudi pravega vratarja še niso našli. Kljub temu zasedajo 4. mesto.

Pod 8 – trener Tomo Millionig

Kader: Gabriel Sturm, Julian Oswald, Aleksander Pisjak, Markus Arbeiter, Fabijan Knapp, Ken Pretnar, Rafael Kollenz, Joško Boschitz, Simon Sadnek, Marjan Kropiunik, Daniel Koller

Najmlajši igralec nima niti

šest let, najstarejši so stari pičlih osem, a cilj je vsem enak: nekoč igrati v članski ekipi SAK.

Po prvem delu prvenstva zaseda moštvo trenerja T. Millioniga tretje mesto. Lansko leto je fantom manjkalo le en gol za naslov prvaka v svoji skupini. Najmlajši nogometaši ne igrajo običajnega prvenstva, pač pa se kosajo na turnirjih, kjer igrajo vsak proti vsakemu.

Fantje trenirajo tedensko v dvorani Mladinskega doma, vsi pa se že veselijo semestrskih počitnic, ko se bodo odpeljali na priprave v Medulin.

CENTER ŠENTPRIMOŽ

Vigredi bo končno imel tudi center naraščaja SAK v Šentprimozu svoje nogometno igrišče. Doslej so trenirali in igrali v Rikarji vasi, zato je veselje nogometašev in trenerja seveda že večje.

Trener Peter Stern mora hkrati trenirati z dvema ekipama, pod 8 in pod 10. To je seveda problem, ker je tehnični razvoj precej različen.

Pomagata mu predvsem Jože Fera in Franc Rozman. Z igriščem v domačem kraju vsi računajo tudi s tem, da se bo število nogometašev še povečalo. V ekipi pod 10 je imel trener na voljo le šest igralcev, zato na lestvici zasedajo zadnje mesto. Ekipa pod 8 pa je trenutno na izvrstnem 2. mestu.

Pod 8

Kader: Alexander Hobel, Thomas Hobel, Tomi Hobel, Matej in Andrej Rozman, Patrick in Rene Starmuz, Matthias Sturm, Jasmin Jahič, Florian Regvar

Pod 10

Kader: Ronald Hobel, Mario Kitz, Gregor Rutar, Manuel Wicher, Milan Wutte, Lukas Kraut

Zahvala staršem

V vseh centrih z veliko agilnostjo in požrtvovalnostjo delujejo tudi starši, ki vozijo svoje otroke na treninge in tekme ter pomagajo, kjer je le potrebno. Vsi trenerji so omenili to pomembno nalogo staršev. Za njihovo požrtvovalnost se jim zahvaljujejo in jih prosijo, da bi jih s tako zagnanostjo kot doslej podpirali tudi v bodoče.

Ta čas večina mladih trenira v dvoranah in se tako pripravlja na turnirje. Center Pliberk pa vsako leto za naraščajnike organizira tudi priprave na Rogli in v Medulinu, na katere povabi tudi vse nogometaše ostalih dveh centrov in njihove starše.

Moštvo SAK pod 8 v Celovcu s trenerjem Tomom Millionigom

KOŠARKA

Uspešni juniorji Mladinci brez poraza

JUNIORJI

**SAK : ASKÖ Beljak
64 : 46**

V nelepi in raztrgani tekmi juniorji SAK niso prikazali svoje značilne borbenosti. Rezultat v polčasu je bil 22 : 6. V drugem delu se je blede igra nadaljevala in zdelo se je, kot da dan ni bil primeren za košarkarsko tekmo. Kljub temu pa je zmaga zaslužena in dobrodošla. Najboljši strelec je bil Miha Kranjc.

**RWF Trg : SAK
37 : 134**

Gladka zmaga juniorjev, v igri pa so se vsi igralci izkazali kot dobri strelci.

MLADINCI

**ALF – St. Andraž : SAK
34 : 160**

Tudi po srečanju z moštvom ALF so mladinci SAK ostali nepremagani. V tekmi, z zelo pomlajeno nasprotno ekipo so visoko zmagali s 160 : 34. Prva peterka slovenskih košarkarjev je igrala le v začetku obeh polčasov, v nadaljevanju pa je trener Reberšak dal možnost še neizkušenim igralcem Prušniku, S. Korošcu in Križniku, ki so dosegli svoje prve točke. Najboljši strelec na tekmi je bil Stojan Vavti.

P. S.

MLADINSKO SVETOVNO PRVENSTVO V ŠAHU

Zmaga in remi za Dunjo Lukan

Šahistka Slovenske športne zveze Dunja Lukan je na mladinskem svetovnem prvenstvu v šahu v mestu Guarapuava na jugu Brazilije v doslej petih odigranih partijah osvojila 1,5 točke in je 33. na lestvici. V drugem kolu je premagala Portugalko Sofio Frazao, v petem kolu pa po hudem boju remizirala z domačinko Carlo Akatsuko.

V prvem kolu pa je 18-letna državna prvakinja le za las zgrešila senzacijo, saj je imela dodeljeno partijo proti prvakinji Fide Pitnamovi iz Izraela (Elo 2190), toda eno potezo pred časno kontrolo ji je padla zastavica. V tretjem kolu je igrala proti Kitajki Roufan Li (Elo 2215), v četrtem pa proti mednarodni prvakinji Maji Lomi-

nejshviljevi iz Gruzije (Elo 2295), tretji nosilki na svetu pri dekletih pod 18 let. Obe partiji je izgubila šele po hudem boju.

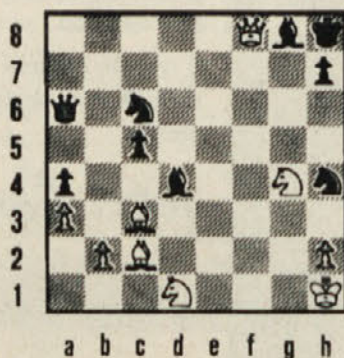
Na sporedu je še sedem kol, Dunja Lukan pa si pričakuje skupno vsaj štiri točke, kar bi pomenilo uvrstitev med 25. in 30. mestom. V njeni skupini nastopa 38 igralk iz 30 držav. I. L.

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 13

**Igralec, ki je na potezi
zmaga!**

Tokrat oreh od reševalcev zahteva, da poiščejo rešitev najprej za vodjo belih figur, ki je na potezi, potem pa pot do zmage tudi za črnega, ko le-ta začne kombinacijo.

Oba kralja se nahajata v kotu šahovnice, zato pri reševanju upoštevajte delovanje obeh lovskih parov, ki v napadu na nasprotnikovega kralja odigrata vidni vlogi!

**Rešitev šahovskega
oreha št. 12**

S potezo 1...e2+! je črni presenetil belega kralja sredi šahovnice. Odprla se je črna lovčeva poševnica in omejila gibanje belega kralja. Po 2.Le2: črni znova odigra odlično potezo 2...Dd4+!! in na 3.Dd4: Tc1 mat! V kolikor se beli kralj po šahu umakne pa sledi: 2...Dd4+!! 3.Ke1 Tc3: in črni je v materialni prednosti in zmaga!